

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. De Concilio Francofordiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

sti, hoc ipso agnoscit, adorationem aliquam exhiberi imagini Christi; & dicendo, nos prosterni ante imaginem Christi, non tamquam ante divinitatem aliquam, solum negat, latræ adorationem exhiberi imagini Christi propter se, in ea sistendo tamquam ipsa Deus sit.

Juxta S. Gregorium igitur, quando ante imaginem Christi prosternimur, adorationem ei exhibemus, non propter se, cum nullam in se excellentiam habeat, propter quam adoratione digna sit, sed propter Christum, quem in memoriam nostram revocat, quemque, ante ipsius imaginem prosternendo nos, propter se, seu propter increatam quam habet excellentiam, supremo latræ cultu adoramus. Denique cum videtur sanctus Doctor asserere, facras imagines adhiberi tantum ad recordationem prototyporum, sic loquitur, non ut arceat ab omnimoda illarum adoratione, sed tantum ut significet illas non esse adorandas, nec in Ecclesia Catholica adorari adoratione absoluta, illis primò ac propter se exhibita. Ex his

Intellige eundem sanctum Doctorem, cum sic ait epistolarum lib. 9. epist. 9. ad Severum Massiliensem Episcopum: *Perlatum ad nos fuerat, quod inconsiderato zelo succensus, Sanctorum imagines sub hac quasi excusatione, ne adorari debuissent, confregis. Et quidem, quia eas adorari vetuisses, omnino laudavimus: fregisse vero reprehendimus.* Et paulò inferius: *Aliud est picturam adorare, aliud per picturam historiam, quid sit adorandum addiscere: nam quod legentibus Scriptura, hoc idiotis prestat pictura cernentibus: quia in ipsa etiam ignorantes vident, quid sequi debeant: in ipsa legunt, qui litteras nesciunt.*

Loquitur enim S. Gregorius de adoratione absoluta, rei alicui primariò & propter se exhibita, qualis adoratio imaginibus honestè exhiberi non potest, sed solis prototypis, quæ repræsentant nobis imagines, & repræsentando in memoriam nostram revocant: unde videndo illas, addicimus quid absolute primariò ac propter se adorandum sit. Quod non obstat, quominus imaginibus ipsis venerationem aliquam exhibeamus, illas vel cum prototypis quæ repræsentant, concomitanter & quasi per accidens adorando, vel etiam illas adorando per se, non tamen propter se, sed propter prototyporum excellentiam, ad quam habitudinem aliquam habent. Hinc dicitur cap. *Venerabiles*, de consecratione dist. 3. desumpto ex Synodo septima act. 6. *Venerabiles imagines Christiani non deos appellant, neque serviunt eis ut diis... sed ad memoriam & recordationem primitivorum venerantur eas, & adorant.*

Hinc etiam eadem sels. 6. audiente & consentiente universa Synodo, Epiphanius diaconus dicit: *An nondum sentimus, probum & laudabilem esse imaginum erectionem? an non sentimus, spiritualiter nos per eas referri ad prototyporum recordationem? Sane sentimus. Quapropter non indignas habebimus eas honore, salutatione, & veneratione, debitamque adorationem illis dare debemus. Sive igitur placebit salutationem, sive adorationem appellare, idem profectò erit, modo sciamus excludi latræ, &c.* Et inferius: *Qui verò dicunt, sufficere usum imaginum ad memoriam solum, non verò ad salutationem eas habendas, illud quidem recipientes, hoc verò recusantes, semi-probi quadamtenus & falsò veri, ut ita dicam, deprehenduntur; altera quidem parte veritatem consistentes, ex altera verò perversè agentes. O insignem quoque horum insaniam!*

Obj. 4. Concilium Eliberitanum can. 36. quo dicitur: *Placuit, picturas in Ecclesia esse non debere; ne quod colitur & adoratur, in parietibus depingatur.* Resp. Ab hoc Concilio, quod generale non fuit, nec approbatum à Sede Apostolica, non prohiberi absolute imagines, sed solum ne pingantur in parietibus, non ut ne in parietibus depictæ adorentur, sed quia sic depictæ, non poterant amoveri, atque ita persecutionis tempore gentilium ludibrio

Simonet Theol. Tom. II.

exponebantur: quæ ratio jam à multis sæculis locum non habet.

Obj. 5. Concilium Constantinopolit. à trecentis triginta & octo Episcopis sub Constantino Copronymo celebratum, in quo usus & cultus imaginum proscriptus est, can. 16. ut videre est act. 6. Synodi Nicænæ secundæ. Resp. Hujus Concilii, vel potius conciliabuli, nullam esse auctoritatem: Quia 1. Rom. Pontifex nec per se, nec per Legatos suos illi interfuit. 2. Illi nec per se, nec per Legatos consensere Alexandrinus, Antiochenus, & Jerolymitanus Patriarchæ. Quod utrumque expressè testatur Zonaras in vita Constantini Copronymi: *Copronymus, inquit, multis Episcopis sibi suffragantibus convocatis, quorum princeps erat Theodosius Ephesus, & Hasilas Pergamus, per eos quidquid libuit decrevit, nemine vel ex veteri Roma, vel ex aliis Patriarchis presente. Eum concursum prophanorum hominum Synodum œcumenicam appellare non dubitavit.* Idem habet Sédrenus in compendio historiarum. 3. Concilium illud à Stephano II. Summo Pontifice reprobatum fuit, ut testatur Adrianus I. in epist. ad Constantinum & Irenem Augustos, & ab universa Ecclesia rejectum.

Porro sapienter observat Bellarminus lib. 2. de imaginibus Sanctorum cap. 14. præfatum conciliabulum Constantinopolitanum imprudenter laudari à Calvino & Centuriatoribus, quia Concilium illud, etiam si de imaginibus impiè senserit, tamen de cultu & invocatione Sanctorum, & de meritis bonorum operum sensit quod sentit Ecclesia, & anathema dixit iis, qui docent id quod docent Calvinus & Centuriatores: nam anathematizat can. 15. eos, qui non invocant beatam Virginem. Can. 17. eos, qui non colunt, nec invocant Sanctos alios. Et can. 18. eos, qui non credunt Deum unicuique secundum sua opera retributurum in altera vita.

Porro nobis etiam opponunt novatores Concilium aliud Constantinopolitanum, adversus imagines sub Leone Isauo, Copronymi decessore celebratum. Sed similiter respondemus, conciliabulum hoc nullius esse auctoritatis; cum celebratum fuerit sine auctoritate Romani Pontificis, & sine consensu Patriarcharum aliorum omnium, Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, &c. & à Gregorio II. in Synodo Romana reprobatum, ut testatur libellus synodicus, & Hadrianus I. in epist. ad Carolum Magnum.

ARTICULUS VI.

De Concilio Francofordiensi.

Obj. 6. Concilium Francofordiense, à quo assensum Centuriatores reprobam fuisse Synodum VII. seu Nicenam II. quæ imagines retinendas, & honorandas esse definiverat. Ad hanc objectionem Bellarminus lib. 2. de imaginibus cap. 14. responderet tria. Et primò quidem, quidquid Francofordiense Concilium definierit, non esse magni faciendum, quia sine dubio illi anteponi debet Concilium Nicænum II. quod certum est fuisse universalius, antiquius, & sine controversia à Summo Pontifice approbatum: Nam in eo adfuere Legati Hadriani I. cum Patriarcha Constantinopolitano, & Legatis aliorum Patriarcharum; & rursus approbatum fuisse à Leone III. Hadriani successore. Patet ex Ivone decreti part. 4. cap. 147.

Secundò, nihil Catholicis Francofordiensem Synodum obesse, si quod dicunt Centuriatores cent. 8. cap. 9. verum est: nam ipsi dicunt, Synodo Francofordiensi non consensisse, sed repugnasse Hadrianum, & Legatos ejus. Certum autem est Synodum, cui Romanus Pontifex repugnat, nullius esse auctoritatis, ut patet experientia: nulla enim Synodus unquam habita est legitima, cui Romanus Pontifex repugnaverit. Præterea, ibidem Magdeburgenses dicunt, Nicenam Synodum ab Hadriano confirmatam fuisse: Concilium autem Francofordiense reprobatur.

Oo 2

Syno.

Synodum factam sine autoritate Papæ, ut patet ex libris Carolinis. Ergo Magdeburgensium ipsorum iudicio, non Nicæna nostra Synodus, sed aliqua alia in Concilio Francofordiensi reprobata est.

Tertio, rem esse incertissimam, quid in Synodo Francofordiensi statutum sit de imaginibus; nam auctores antiqui non sibi constant, sed contraria conjungunt. Multi verò Historici recentiores dicunt in Synodo Francofordiensi damnatam Synodum de tollendis imaginibus, quam Græci Septimam generalem vocabant, ut Platina, Blondus, Sabellicus, & Paulus Æmilius. Denique relata Alani Copi sententia, quam ait suspicari se falsam esse, & allatis suspicandi rationibus, addit videri sibi in Synodo Francofordiensi verè reprobam fuisse Nicænam II. Synodum, sed per errorem & materialiter: nam Author, inquit, librorum Carolinorum imposuit Synodo, illicque duo mendacia obtruxit. Unum mendacium fuit, in Synodo Nicæna definitum fuisse, ut imagines adorarentur cultu latriæ; alterum mendacium, decretum illud factum à Græcis sine consensu Papæ Romani. His duobus mendaciis pro veritate habitis Synodus Francofordiensis merito reprobavit Nicænam Synodum, tamquam prophanam, illegitimam.

Quod illa duo mendacia fuerint persuasa Concilio, Bellarminus probat ex libris Carolinis, & ex antiquis Authoribus, qui falsam Synodum, quæ decreverat imagines esse adorandas, reprobam esse scribunt, & sine dubio per illud adorandas, intelligunt adorandas cultu latriæ; cum ipsi quoque imagines venerandas esse doceant. Porro verè mendacia esse, quod Synodus Nicæna caruerit autoritate Papæ, & quod decreverit imagines adorandas cultu latriæ, demonstrat idem Author ex actis hujus Synodi. Sed

Quod duo illa mendacia obtrudi potuerint Synodo Francofordiensi, vix ac ne vix quidem credibile est: nam I. in hac Synodo adfuere Legati summi Pontificis Hadriani I. cuius iussu convocata à Carolo Magno fuerat, atque adeo hæc Synodus faciliè instrui potuit à Legatis illis, qui proculdubio Authori librorum Carolinorum, Nicænam Synodum sine Summi Pontificis consensu celebratam fuisse mentienti, naviter resistissent, osque obtruxissent.

2. Dato quod Synodus Francofordiensis Legatis Pontificiis fidem habere noluisse, habebat præ manibus genuina Nicæna Synodi acta, quæ legati illi secum attulerant, & in quibus, quotquot habebant oculos, legere poterant, in ea Synodo non modò definitum non fuisse, imagines adorandas esse cultu latriæ, sed è contra disertis verbis declaratum in fidei definitione, salutationem & honorariam adorationem imaginibus exhibendam, non esse veram latriam; quippe quæ solum divinæ naturæ comperit.

Adde quod Author librorum Carolinorum nullibi in quatuor suis libris asserere ausus sit Nicænam Synodum definivisse, cultum latriæ imaginibus exhibendum. Hunc enim errorem aliquibus tantum privatis per calumniam impingit; ut Constantino Constantiæ Cypri Episcopo, quem lib. 3. cap. 17. mentitur dixisse, se suscipere & amplecti sanctas & venerandas imagines eadem veneratione & adoratione, quam exhibet sanctissimæ Trinitati: quare mendacium hoc, nempe à Nicæna Synodo definitum, imagines cultu latriæ adorandas, Synodo Francofordiensi obtrudere voluisse Authorem librorum Carolinorum, sine fundamento dicitur.

Ex his etiam manet confutata conjectura Genebrardi in suo chronico, sub anno 794. in hunc modum divinantis: *Addo, Patres qui Francofurtum conveniant, non satis habuisse perspectam Nicæna Synodi sententiam, ac fuisse deceptos falsis rumoribus ac scriptis; nam contra eam sic dimicaverunt, ac si ad statuendam imaginum adorationem simpliciter incubisset, cum potius de retinendis imaginibus sanxisset & egisset adversus Constantinopol. VII. pseudo-Synodum, quæ de confringendis & omnino tollendis, paulo antea*

canones tulerat: cum enim Synodus Francofordiensis præ manibus habuerit acta Nicæna Synodi, & præfentes Legatos Pontificios; gratis omnino dicitur, eam decipi potuisse falsis rumoribus, & scriptis, seu libris Carolinis. Porro quod subjungit, Nicænam Synodum egisse tantum de retinendis imaginibus, & tantum sanxisse retinendas, apertè falsum est, ut patet ex definitione hujus Synodi, in qua decernitur imagines non solum retinendas, sed etiam adorandas, quamvis non adoratione latriæ, qualem idolis suis exhibebant gentiles.

Ad propositam difficultatem Alanus Copus dial. 4. cap. 18. & 19. respondet, in Synodo Francofordiensi solum damnatam fuisse Synodum Constantinopolitanam Iconoclastarum, sub Constantino Copronymo celebratam, quam Iconoclastæ, ut septimam generalem falsò venditabant, & in qua ulius sacrarum imaginum proscriptus fuerat: Nicænam verò Synodum, quæ verè septima generalis est, non solum non esse damnatam à Francofordiensi Concilio Patribus, sed etiam confirmatam. Sententiam hanc ambabus ulnis amplectitur Sanderus lib. 2. de imaginibus cap. 5. & probatur auctoritate recentiorum Historicorum, ut Platina in vita Adriani I. Laurentii Suri in suo Conciliorum tomo tertio; Pauli Æmilii lib. 2. de gestis Francorum, prope finem, ubi asserit Concilium Francofordiense egisse contra hæreticos, qui damnabant imagines, & in eo imaginibus suum honorem servatum esse; ad quos accedit autoritas Concilii Senonensis celebrati anno 1528. & decreto decimo-quarto sic loquentis: *Insurgentibus tandem imaginum everforibus, Romani Pontifices tanta animi constantia resistere, ut illi septima tandem apud Nicæam Synodo, concordia Patrum assensu damnarentur: & Carolus ille, cognomento Magnus, Francorum Rex Christianissimus, Francofordiensi conventu ejusdem erroris suppresserit insaniam, &c. Sed*

Quod Synodus Nicæna II. à Francofordiensi suscepta & confirmata fuerit, repugnat antiquioribus Scripioribus, ut Hincmaro loco infra citando, ubi asserit Synodum, Nicæna non longè ante ejus tempora celebratam, in generali Concilio à Carolo Magno in Francia convocato destructam, ac penitus abdicatam; Adoni Viennensi in chronico, ubi sub anno 792. sic ait: *Sed Pseudo-Synodus, quam septimam Græci appellant, pro adorandis imaginibus, abdicata penitus est.* Reginoni libro 2. sub anno 794. sic loquenti: *Pseudo-Synodus Græcorum, quam pro adorandis imaginibus fecerant, à Pontificibus (hoc est, à Francofordiensi Concilio Episcopis) rejecta est.* Aimoino in Annalibus Francorum, qui sub anno 794. hæc habet: *Ibi etiam (nempe Francofurti) Synodus, quæ ante paucos annos Constantinopoli congregata sub Irene & Constantino filio ejus, septima & universalis ab ipsis appellata est, ut nec septima, nec aliquid diceretur, quasi supervacanea ab omnibus abdicata.* Et Eginharto, quem primum nominari oportuit, ejus verba referemus.

Quod autem non solum Hincmarus, sed etiam alii hic à nobis citati, de Synodo Nicæna II. loquantur, patet pro Reginone & Adone, ex eo quod loquantur de Synodo à Græcis facta pro adorandis imaginibus; & pro Aimoino, ex eo quod loquatur de Synodo congregata sub Irene, & Constantino filio ejus, & quam Græci septimam & universalem appellarunt: nam Synodus à Græcis pro adorandis imaginibus sub Irene & Constantino filio ejus facta, & ab ipsis septima & universalis appellata, alia certè esse non potest, quam Synodus Nicæna II. Porro dicere, quod hi omnes mentiantur, vel libri eorum corrupti sint, ut dicit Alanus, Alano divinant parum, vel potius nihil prodesse potest: neque potest obitare, quod Aimoinus ponat Constantinopolim pro Nicæa: quod enim addit, videlicet Synodum sub Irene, & Constantino filio ejus celebratam, sufficientissimè indicat Nicænam II. relatis aliorum sententiis.

Quid in præsentī controversia tenendum nobis videatur,

deatur, sequentibus numeris accipe. 1. Concilium Francofordiense Constantinopolitanam Synodum sub Copronymo celebratam, in qua abolendas sacras imagines definitum fuerat, damnavit & execratum est, sicut jam damnaverat & execrata fuerat Synodus Gentiliaca sub Pipino Rege celebrata anno 767. Colligimus ex præfatione libri primi Carolini, in qua dicitur: *Gesta sanè est ante hos annos in Bithynia partibus quedam Synodus, tam incaute tamque indiscreta procacitatis, ut imagines, in ornamentis Ecclesie & memoria rerum gestarum ab antiquis positas, incaute aboleverit abdicatione. Et inferius: Gesta præterea est ferme ante triennium & altera Synodus illis in partibus, ab eorum, qui priorem gesserant, successoribus, vel à plerisque qui in priore disset voto, non tamen distat errore: etsi dispar est negotio, est tamen compar flagitio. Et inferius: Nos denique prophetici, Evangelici & Apostolici Scripturis contenti omnes novitates vocum, & sultiloquas adinventiones abjicimus ... sicut & eam que propter adorandarum imaginum imprudentissimam traditionem in partibus Bithynie gesta est, Synodum, cujus Scripture textus, eloquentia sensusque carens, ad nos usque pervenit. Et adhuc inferius: Cum igitur præfatarum duarum Synodorum conditores, nec illius, &c. mirum ducimus, cur tante vanitatis vento inflati sint, ut eas non solum agitare præsumpserim, sed etiam sex venerabilibus Synodis adnumerari conati sint, &c.*

Ex quibus verbis omnino videtur argui posse utramque Synodum à Grecis gestam, Constantinopolitanam sub Copronymo, & Nicenam sub Irene & Constantino ejus filio, in Francofordiensi Concilio pariter abjectam & damnatam fuisse: non enim dubitare possumus, libros Carolinos, quamvis mendaciis atque calumniis adversus Nicenam Synodum repletos, in ipso Francofordiensi Concilio, vel continuo post, ad probandam judicii ab eo de utraque Synodo lari æquitatem, ab uno vel pluribus Episcopis exaratos fuisse.

Porro Concilium Francofordiense contra Constantinopolitanam Synodum Copronymi sacras imagines retinendas judicavit, contra Nicenam verò retinendas tantum ad ornamenta Ecclesiarum, & recordationem eorum, quæ per imagines illas repræsentantur, non verò ad venerationem, & honorariam aliquam adorationem. Colligitur ex citata præfatione, in qua sub finem legitur: *Nos denique Esaie vaticinia docti, qui dicit: Hæc via, ambulate in ea, non declinabitis ab ea, neque ad dexteram neque ad sinistram imagines in ornamentis Ecclesiarum & memoria rerum gestarum habentes, & solum Dominum adorantes, & ejus Sanctis opportunam venerationem exhibentes, nec cum illis (Constantinopolitanis) frangimus, nec cum istis (Nicænis) adoramus. Sed*

Hic ex occasione data observa obiter, Concilium Francofordiense imprudenter nobis objici à Lutheranis & Calvinistis: cum ab eo prædamnati fuerint. Censuit enim hoc Concilium, juxta veterem Ecclesiæ traditionem sanctas imagines retinendas esse in templis, & ipsi eas è templis tollunt, franguntque.

2. Itaque Concilium Francofordiense Synodum septimam, sub Irene & Constantino ejus filio Nicæa celebratam rejecit, ejusque definitioni, Legatis Apostolicis ad subscriptionem frustra urgentibus, subscribere constanter vel potius pertinaciter renuit. Quod prob. 1. ex Eginhartho, cujus vel unius autoritas hic posset sufficere: fuit enim Caroli Magni Cancellarius & veluti oculatus testis hæc scribit in chronico: *Synodus etiam, quæ ante paucos annos Constantinopoli sub Irene & Constantino filio ejus congregata, & ab ipsis non solum septima, verum etiam universalis erat appellata, ab omnibus (Francofordiensi Concilio Patribus) abdicata est. 2. Ex Adone, Reginone, Aimoino, quorum verba supra jam relata sunt, & Hincmaro in lib. contra Laudunensem Episcopum c. 20.*

Ejus verba sunt: *Septima autem apud Græcos vocata universalis pseudo-Synodus de imaginibus, quas quidam confringendas, quidam autem adorandas di-*

Simonnet Theol. Tom. II.

cebant, neutra verò pars intellectu sano definiens; sine auctoritate Apostolica Sedis, non longe ante nostra tempora Nicæa est à compluribus Episcopis habitæ, & Romam missa, quam etiam Papa Romanus in Franciam direxit. Unde tempore Caroli Magni Imperatoris, jussione Apostolica Sedis generalis Synodus in Francia, convocante præfato Imperatore, celebrata, & secundum Scripturarum tramitem traditionemque majorum ipsa Græcorum pseudo-Synodus destructa, & penitus abdicata: de cujus destructione non modicum volumen, quod in Palatio adolescentulus legi, ab eodem Imperatore Romam est per quosdam Episcopos missum.

Ex hoc Hincmari loco habemus, acta Synodi Nicæne II. à Legatis Apostolicis, qui in ea præsedebant, Romam allata fuisse; eadem illa acta ab Hadriano I. missa esse in Franciam, ut ab Episcopis confirmarentur, & ab eodem Pontifice jussum, ut nationalis Synodus haberetur; Synodum hanc à Carolo Magno convocatam Francofurtum, quæ civitas erat Franciæ Orientalis; in hac Synodo contra ipem Hadriani Nicæni Concilii definitionem rejectam; denique libros Carolinos, quos intelligit nomine voluminis, quod adolescentulus legerat in Palatio, compositos ad defensionem Synodi Francofordiensi, quantum ad Concilii Nicæni abdicationem ab eo factam attinebat. Porro libros illos Carolus Magnus non per Episcopos, ut falsò narrat Hincmarus, sed per Engilbertum Abbatem, & Capellæ ministrum misit ad Hadrianum, qui eorum contentus refutatione, quam ad Carolum misit, majoris mali vitandi gratia, Synodi Francofordiensi inobedientiam dissimulavit.

3. Concilium Francofordiense Synodum Nicænam rejecit, ejusque definitioni refragatum est; non ex errore facti, sed ex errore juris, hoc est, non quòd Episcopi, qui Francofurti adfuerunt, crediderint à Synodo Nicæna definitum esse, imagines sacras cultu latriæ adorandas; contrarium enim suis oculis in hujus Synodi definitione videre potuerunt, & viderunt; sed quia ipsi versabantur in eo errore, quòd sacris imaginibus nulla prorsus veneratio, seu honoraria adoratio honestè exhiberi posset: nam temporibus illis Gallorum Episcopi, Ecclesiarum suarum, ut aiebant, traditione freti, huic mordicus adherabant sententiæ, quòd imagines Christi, B. Virginis, & Sanctorum aliorum, adhiberi tantum possent ad ornamenta Ecclesiarum, & memoriam ac instructionem fidelium, ut patet ex præfatione libri primi Carolini verbis supra ultimo loco relatis, immò & ex totis quatuor libris, in quibus auctores illorum in hoc unum incumbunt, ut probent nullam venerationem & honorariam adorationem imaginibus exhiberi licet posse.

At inquit. Quòd Patres Francofordienses Nicænam Synodum, quia credebant, in ea definitum, imagines cultu latriæ adorandas, adeòque ex errore facti rejecerint, manifestum videtur ex secundo canone Francofordiensi, quo dicitur: *Allata est in medium questio de nova Græcorum Synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt, in qua scriptum habebatur, ut qui imaginibus Sanctorum, ita ut deifice Trinitati, servitium aut adorationem non impenderent, anathema judicarentur. Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem, & servitium venientes, contempserunt, atque consentientes condemnaverunt.*

R. 1. Recentiores plurimi canonem hunc rejiciunt ut spurium, & fabricatum ab Iconomacho quodam de grege Lutheri & Calvini, qui Eli. Philii. se nominat, & librorum Carolinorum editioni anno 1549. factæ præmisit præfationem, in qua canon ille. Allata est, &c. ferè ad verbum legitur. Sed hanc responsonem confutere necesse non habemus, & malumus fidem habere Sirmundo nostro, asserenti canonem præfatum à se repertum esse in vetusto codice sancti Remigii Rhemensis, adeòque jam in dubium revocari non posse; nec eos, qui canonem illum rejiciunt,

To. 7. Conc.
pag. 1066.

ciunt, juvat, quod in eo Synodus pro adorandis imaginibus celebrata, dicatur facta Constantinopoli: nam recte dici potest eo Constantinopoli positum esse, non pro ea civitate, sed pro ea ditone, in qua celebrata est Synodus: ita ut cum dicitur, Constantinopoli fecerunt, perinde sit ac si diceretur, In ditone Constantinopolitani Imperatoris fecerunt.

2. Ex his verbis: *In qua scriptum habebatur, ut qui imaginibus Sanctorum, &c. anathema judicaretur*, quæ omnino videntur nobis ab Authoribus librorum Carolinorum per fraudem inserta fuisse, nihil contra nos concludi potest: non enim dicitur. In qua definitum habebatur, sed quod longè aliud est: *In qua scriptum habebatur*, quod relativum est ad cap. 17. libri tertii Carolini, in quo per insignem calumniam Constantinus Constantiæ Cypri Episcopus asseritur dixisse, sanctas, ac venerandas imagines suscipere se, eisque eandem; quam Trinitati, adorationem exhibere. Dato autem quod hæc calumnia Patribus Francofordiensibus obtulerit, prorsus incredibile est, quod propter perverbum unius hominis sensum Synodum integram abicere & condemnare voluerint.

Dixi, Authores librorum Carolinorum calumniari Constantinum Constantiæ Cypri Episcopum, cum asserunt eum dixisse, sanctas ac venerandas, &c. Nam actione 3. contrarium disertis verbis asserit Constantinus: lectis enim Theodori Patriarchæ Hierosolymitani litteris, sic ait: *His (Theodori litteris) consentio, & concurs efficio, suscipiens & amplectens honorabiliter sanctas & venerabiles imagines: atque adorationem, que per latram, id est, Deo debitam servitutem efficitur, soli supersubstantiali & vivifica Trinitati impendo. Et qui ita non sapiunt, neque predicant, a sancta Catholica & Apostolica Ecclesia segreant, &c.* Ex quo vel uno intellige, quam fidem mereantur librorum Carolinorum authores, in iis de quibus Nicenam Synodum insimulant.

Resp. denique 3. Sententiam nostram probati ex his præfati canonis verbis: *Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem & servitutem renuentes contempserunt, atque consentientes condemnaverunt.* Quare ergo Francofordiensis Concilii Episcopi Nicenam Synodum contempserunt, & condemnaverunt? Quia omnimodis adorationem & servitutem, seu submissionem imaginibus exhibere renebant. Omnimodis autem adorationem imaginibus exhibere nolle, aliud certe nihil est, quam nullam imaginibus adorationem exhibere velle. Francofordiensis igitur Concilii Episcopi Nicenam Synodum, eò quod sentirent nullam imaginibus adorationem exhibendam, rejecerunt, & condemnarunt, adeoque illam rejecerunt & condemnarunt ex errore juris.

At inquit. Temporibus illis Gallorum Episcopi religiose venerabantur imaginem Crucis, vasa sacra, Evangeliorum libros, & sanctorum Martyrum reliquias, ut aperte colligitur ex capitibus 28. 29. 30. lib. 2. pro imaginibus Crucis, sacris vasis, & libris evangeliorum; & ex cap. 24. lib. 3. pro Sanctorum reliquiis. Ergo prorsus improbabilius dicitur, eos venerationem omnem sacris imaginibus denegasse. Probabis conseq. Quia manifestè par & eadem est ratio v. gr. pro imaginibus Christi, ac pro imaginibus crucis.

Resp. Concesso antecedente neg. conseq. Nam ex iisdem libris Carolinis manifestum quoque est, quod tunc temporis Gallorum Episcopi nullam imaginibus sacris venerationem concederent; quod etiam demonstrari potest ex Jona Aurelianensi, qui annis aliquot post Francofordiense Concilium in lib. 1. contra Claudium Taurinensem, de eo ita loquitur: *Immoderato & indiscreto zelo succensus, non solum picturas sanctorum rerum gestarum, que non ad adorandum, sed solummodo, teste B. Gregorio, ad instruendas nescientium mentes, in ecclesiis suis antiquitus fieri permisse sunt, verum etiam cruces materiales, quibus ob honorem & recordationem redemptionis sue sancta consuevit uti Ecclesia, a cunctis paro-*

chia sue basilicis dicitur delevisse..... Dicitur etiam Claudium eundem adversus reliquias Sanctorum non contemnendas (utpote quorum mors pretiosa in conspectu Domini, eorumque sepulchra, ut a Sanctorum Patribus traditum est, honoranda) quedam nefanda dogmatizasse, &c. Secundum Jonam igitur, in Galliarum ecclesiis imagines Crucis, & Sanctorum reliquias honorabantur; imagines verò, solummodo ad instituendas nescientium mentes adhibebantur. Quod

Confirmatur. Quia cum Claudius Taurinensis non solum Crucis, sed etiam imaginum adorationem impugnaret, Jonas tamen de sola Crucis adoratione sollicitus est, eamque totis viribus libro integro defendit, & ne verbum quidem pro adoratione imaginum habet: immò his Taurinensem, qui imagines adorabant, verbis, ex libro apologetico Claudii recitatis: *Non putamus, imagini quam adoramus, aliquid inesse divinum, sed tantummodo pro honore, cuius effigies, tali eam veneratione adoramus; sic prosequitur: Una (tecum) reprehendimus, ac detestamur, quia cum eorum scientiam non subterfugit, imaginibus nil inesse divini, majori digni sunt invellione, eo quod debitum honorem divinitati, impenderent infirmo & egeno simulacro.* Quibus verbis etiam calumniando damnat adorationem imaginibus exhibitam, licet non propter se, sed propter excellentiam prototyporum, & ad prototypa honoranda. Jonas igitur imaginem Crucis adorabat, minime verò imagines etiam Christi, neque in hac re aliud sentiebat, quam ceteri Gallorum Episcopi, inter quos doctrina eminebat. Unde Bellarminus lib. de scriptoribus ecclesiasticis merito admonet, hunc Authorem cautè legendum esse: *Quoniam, inquit, laborat eodem errore, quo Agobardus, & reliqui ejus ætatis Galli, qui negabant sacris imaginibus ullum deberi cultum religiosum.* Florebat autem Jonas sub Ludovico Pio circa annum 820.

Ad probationem conf. Resp. Par quidem, & eadem ratio est pro imagine Christi, & imagine Crucis; at disparè esse volebant Gallorum Episcopi, & quantum possunt probant librorum Carolinorum Authores lib. 2. cap. 28. ubi ajunt: *Quod excellentiæ prerogativis quodvis virtutum insignibus mysterium dominice Crucis manufactis imaginibus, quas illi (Nicani Concilii Episcopi) temere ei equiparare affectant, emineat, opere pretium est breviter pandere..... hoc enim vexillo antiquus hostis, non imaginibus, victus est: his armis, non colorum fucis, Diabolus expugnatus est..... in cruce namque, non in imaginibus, pretium mundi pendit.* Itaque ex eo quod par saltem sit, & eadem ratio pro imagine Christi, ac pro imagine Crucis, sequitur tantum quod Galli Episcopi sibi non constarent, & inconsequenter agerent.

Hanc porro inconsequentiam Anastasius Bibliothecarius in sua ad septimam Synodum præfatione exprobrat Gallis Episcopis sui temporis, qui in decessorum sententia adhuc persistentes, & imaginem Crucis adorantes, nullam imaginibus venerationem exhibendam esse contendebant. Hæc autem sunt Anastasii verba: *Ajunt quod non sit quodlibet opus manuum hominum adorandum: quasi non sit codex Evangeliorum opus manuum hominum, quem quotidie osculantes adorant..... similiter & forma sancte Crucis, quam se adorare omnes ubique Christiani fatentur. In quo videlicet considerare libet, quia si quamlibet crucem auream, vel argenteam, aut ligneam adoramus, quæ utique non eadem est ipsa crux, in qua salus nostra patrata est, sed figura & imago ejus vera Crucis: quare non adoremus figuram, & imaginem ejus qui eandem salutem operatus est in medio terra? Venerabilior namque est, qui salutem operatus est, quam ea materia, in qua idem salutem operatus est. Ac per hoc magis est adoratione digna imago Christi salutem operantis, quam imago Crucis salutem tantummodo bajulantis.* Florebat autem Anastasius circa annum 858.

At

At inquit. Si Francofordiensis Concilii Episcopi Nicenam Synodum non contempserunt, & condemnauerunt ex errore facti, eo quod scilicet eis falso persuasum fuerit, ab hac Synodo definitum, imagines cultu latriæ adorandas; nullam prorsus habere facti sui exculationem, neque ab hæresi excusari possunt. *R. neg. seq.* Francofordiensis igitur Concilii Patres excusari possunt ex eo quod Hadrianus I. qui Nicenam Synodum suscepit, nondum eam publico ac solemnè iudicio confirmaverat, & ut œcumenicam habendam decreverat. 2. Ad Synodum illam soli Orientales Episcopi convocati fuerant, & in ea ex Occidentalibus, præter Hadriani Legatos duos, nullus adfuerat; unde mirum non fuit quod Patres Francofordienses illam haberent tantum ut Synodum Orientalis Ecclesiæ, non verò ut totius orbis christiani, adeoque ut œcumenicam Synodum, cum tunc temporis totius penè Occidentis consensus adhuc illi deesset, nec Hadrianus ipse eam ut œcumenicam haberet, ut patet ex apologia, quam pro ea ad Carolum Magnum conscripsit, & in qua ei œcumenicitatem nullibi attribuit. 3. Denique, Francofordiensis Concilii Patribus, quod Nicæna Synodus definitur, imagines scilicet non solum retinendas, sed etiam adorandas, contrarium videri poterat Gregorio Magno, cuius potissimum auctoritate nitentur, quique illis videri utcumque poterat imaginum adorationem damnassem, lib. 9. epistol. 9. ad Serenum Massiliensem Episcopum, & lib. 7. epistol. 53. ad Secundinum, consuisse imagines non ad venerationem aliquam, sed ad solam recordationem admittendas: quare Francofordienses Patres suam, & ut autumabant, Gregorii Magni sententiam facile porxerunt sententia Synodi, quam ut particularem tantum habebant, anteponeere absque pertinacia, sine qua nota hæresis non incurritur.

Porro Episcoporum illorum qui in Francofordiensi Concilio, veritate nondum planè explorata, Synodo Nicænæ restiterant, successores post nonum saltem sæculum, rebus naturæ ponderatis & perfectis, Synodum illam amplexi sunt, & religiosum imaginibus cultum exhibere cœperunt multis ante sæculis, quam nova exoriretur hæresis Iconoclastarum, Lutheranorum scilicet & Calvinistarum, quorum proinde causam juvare non potest Concilii Francofordiensis de non adorandis imaginibus iudicium, quod tot ante Lutheranam & Calvinianam litem annorum centuriis, omnes Galliarum Ecclesiæ facto suo, hoc est, imagines Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum cum reliquo orbe christiano religiose venerando, reprobantur.

ARTICULUS VII.

Qua adoratione adorabiles sint imagines.

RESPONSIO I.

Imagines adorabiles sunt adoratione respectiva tantum.

Primo, quod sint adorabiles adoratione respectiva, *probatur.* Quia 1. adorabiles sunt aliqua vera adoratione, ut probatum est. Ergo adoratione saltem respectiva adorabiles sunt. 2. Illud adorabile est adoratione respectiva, quod adorari potest propter excellentiam existentem in alio supposito, ut patet ex terminis. Atqui imago adorari potest propter excellentiam prototypi, seu exemplaris: prototypon enim, seu exemplar, habens propriam & intrinsicam excellentiam, propter quam honore & cultu dignum est, potest propter excellentiam illam honestè honorari & coli, non solum in se, & in persona propria, sed etiam in imagine; arque ad ejus honorem pertinet ut possit honorari & coli non solum in se, sed etiam in iis omnibus, quæ specialem ad illud habitudinem, vel specialem cum eo conjunctionem habent. Ergo, &c.

2. Quod imagines tantum sint adorabiles adoratione respectiva, seu, quod idem est, quod non sint adorabiles adoratione absoluta, *probatur.* Quia illud solum adorabile est adoratione absoluta, quod habet propriam & intrinsicam excellentiam aliquam, propter quam honore & cultu dignum est, seu propter quam homo honestè potest velle illi tanquam superiori se submittere, atque hujus submissionis notam aliquam externam exhibere. Atqui imago nec habet nec habere potest talem excellentiam, cum sit res inanimata, & res omnis inanimata, homini, utpotè substantiæ intellectuali, essentialiter inferior sit: nec homo, nisi stultè & inhonestè, rei inanimatae, quæcumque illa sit, tanquam superiori possit se submittere. Ergo, &c.

RESPONSIO II.

Adoratio relativa imaginis est simul & indivisibiliter adoratio absoluta exemplaris.

Probatur 1. Quia religio (tam ea scilicet, quæ latè, quam ea quæ strictè religio dicitur, seu tam ea quæ est virtus dulcis, quam ea quæ est virtus latriæ) est pars saltem potestativa justitiæ. Ergo religio est essentialiter ad alterum; & sicut justitia essentialiter respicit debitum alteri reddendum, ita religio respicit essentialiter cultum & honorem debitum alteri. Item sicut justitiæ objectum formale est honestas, quæ relucet in reddendo alteri eo, quod illi debetur; ita objectum formale religionis est honestas, quæ relucet in exhibendo cultu & honore, alteri propter excellentiam suam debito. Atqui adoratio relativa imaginis est actus religionis. Ergo essentialiter est actus, quo cultus & honor debitus exhibetur, elicitus ex affectu honestatis, quæ relucet in exhibendo cultu & honore alteri debito.

Cultus autem, qui exhibetur imagini, nec debetur, nec deberi potest imagini: cum enim sit res inanimata, juris omnis prorsus incapax est; adeoque superest ut debeat exemplari, propter propriam & intrinsicam, quam habet, excellentiam. Ergo adoratio respectiva imaginis est essentialiter actus, quo exhibetur cultus debitus exemplari, elicitus ex affectu honestatis, quæ relucet in exhibendo cultu & honore, exemplari non solum in se, sed etiam in imagine debito, propter propriam & intrinsicam excellentiam quam habet. Sed qui adorat imaginem, ut exhibeat cultum & honorem exemplari debitum in imagine, & quia honestum est, exemplari, quod ei propter excellentiam suam debetur, reddere, ipsum colendo & honorando etiam in iis, quæ specialem habent ad illum habitudinem, vel conjunctionem cum illo; non solum adorat imaginem, sed etiam ipsum exemplar in imagine, imò minus adorat imaginem, vel non tam adorat imaginem, quam ipsum exemplar in imagine. Ergo adoratio respectiva imaginis simul est & indivisibiliter adoratio absoluta exemplaris, imò minus est imaginis adoratio respectiva, quam absoluta adoratio exemplaris, non quidem immediatè in se, sed mediatè in alio, specialem ad illud habitudinem habente, & speciali modo attinente ad illud.

Prob. 2. Omnis vera adoratio est honor, quem exhibemus ad protestandam & significandam internam nostram submissionem alicui, cujus superioritatem & excellentiam recognoscimus. Ergo vera adoratio imaginis est honor, quem exhibemus imagini, ad protestandam & significandam internam nostram submissionem alicui, cujus recognoscimus excellentiam & superioritatem. Sed cum adoramus imaginem, nihil volumus protestari, vel significare imagini, quæ est res inanimata; nec recognoscimus, aut recognoscere possumus aliquam ejus supra nos excellentiam & superioritatem, cum nobis inferior sit. Ergo superest ut cum imaginem adoramus, internam nostram submissionem & servitutem protestemur ac significemus exemplari, seu personæ quam representat imago, & cujus superioritatem recognoscimus,